

Juryrapport Machiavelliprijs 2021

Gerrit Hiemstra

9 februari 2022

STICHTING
MACHIAVELLI

Juryrapport Machiavelliprijs 2021 Gerrit Hiemstra

Een prijsuitreiking is een feest. De uitreiking van de Machiavelliprijs is een jaarlijks feest tere ere van een opmerkelijke prestatie op het gebied van de publieke communicatie. Want dat is waar de Machiavelliprijs voor staat.

Maar ook dit jaar kunnen we dat niet vieren zoals we dat graag zouden willen. We hebben te maken met ingrijpende coronamaatregelen. De corona-epidemie grijpt nog steeds hard in in ons dagelijks leven. En daardoor vergeten we soms dat er nog een crisis gaande is. Een crisis die ook zeer ingrijpende gevolgen kan hebben voor ons allemaal. De klimaatcrisis.

Droge zomers, een smeltende poolkap, zeespiegelstijging en bosbranden. En dichterbij huis de overstromingen in Limburg, Duitsland en België. Met een paar honderd doden. Het zijn allemaal gevolgen van de klimaatverandering die gaande is. En die -als er niets gebeurt- nog veel grotere gevolgen kan hebben.

In de zomer van 2021 voltrok zich ook in het zuiden van ons land, in Limburg, een grote ramp. Een klimaatramp. Duizenden mensen en bedrijven moesten door extreme regenval huis en haard verlaten. Door de regen. Door het weer. Midden in de zomer. Het onvoorstelbare was plotseling in ons midden. En iedereen vroeg zich af: "Hoe kan dat nou zomaar gebeuren?".

En daarmee komen we bij weerman Gerrit Hiemstra. Want weer en klimaat horen bij elkaar. En Gerrit Hiemstra weet als geen ander het verband duidelijk te maken tussen ons dagelijkse weer en de grote gevolgen van klimaatverandering.

En daardoor ook is weerman Gerrit Hiemstra onbedoeld uitgegroeid tot boegbeeld van de klimaatbeweging. In klare taal kruist hij de degens met klimaatsceptici uit binnen- en buitenland. Met veel geduld dient hij mensen van repliek die op zijn berichten reageren. Rustig en gedreven blijft Gerrit Hiemstra uitleggen wat het probleem is en wat de oorzaken zijn. In begrijpelijke taal blijft hij benaderbaar. En bereikt hij een breed publiek.

Dat gaat niet vanzelf. Want net als bij die andere crisis, de coronacrisis, is het publieke debat een vergiftigd debat geworden. Een debat met ongekend felle en vaak heel persoonlijk gemaakte kritiek. De discussie is niet altijd inhoudelijk. En de tegenspraak is niet altijd beargumenteerd. Anonimiteit is geen uitzondering.

Gerrit Hiemstra zoekt de confrontatie niet. Maar hij gaat de confrontatie ook niet uit de weg. Overtuigd als hij is van de ernst van het probleem. Afgelopen zomer schreef hij op twitter een draadje: "Voor iedereen die zich afvraagt of de extreme regen in Limburg, de Ardennen en het aangrenzende deel van Duitsland met klimaatverandering te maken heeft, het antwoord daarop is 'ja'. In de klimaatscenario's 2014 van het KNMI is al gewezen op een toename van extreem weer".

Met veel geduld antwoordt hij op mensen die op zijn berichten reageren. Terwijl de Groene Amsterdammer vooral ziet dat -en ik citeer- "onder iedere bericht van weerman Gerrit Hiemstra een schuimbekkend trollenleger opduikt", blijft hij uitleggen wat de wetenschappelijke inzichten zijn.

Tegelijkertijd benadrukt Gerrit Hiemstra ook dat er altijd discussie is in de wetenschap. En dat die er altijd moet zijn. "Anders is de wetenschap klaar", aldus Hiemstra. Maar ook dat de consensus in de klimaatwetenschap over de oorzaak van de opwarming onder wetenschappers enorm groot is. En dat in zijn woorden "semi-wetenschappelijke klimaatkwakzalvers die het tegendeel beweren" ook een antwoord verdienen. Daar is Gerrit Hiemstra onvermoeibaar in.

Daarom wordt Gerrit Hiemstra, de weerman bij de NOS Journaal, ook wel weerwoordman wordt genoemd. Wie onzin verkoopt, kan rekenen op een repliek.

Dat gebeurde ook toen Forum voor Democratie-leider Thierry Baudet, de klimaatfilm van Al Gore op twitter afdeed als propaganda. "Er is geen toename in extreme weersomstandigheden. Het klimaat warmt veel minder op dan altijd voorspeld. Meer CO2 heeft een geweldig positief effect op plantengroei. Smog in India heeft niets met CO2 te maken", aldus de Forum-leider.

Hiemstra reageerde als volgt: "Een tweet met vier keer onzin. Wie kan hier overheen?" Baudet was in zijn wiek geschoten en vroeg via Twitter om het ontslag van Gerrit Hiemstra bij NOS. Een tweet die hij later overigens verwijderde.

Maar ondanks alle kritiek blijft Gerrit Hiemstra altijd nuchter en beheerst. Een heer in het weer.

Als op 23 december een anonieme volger vraagt hoe het toch kan dat meteorologen zich ook bezighouden met het klimaat, legt hij weer eens geduldig uit dat het klimaat alle mogelijke weersverschijnselen omvat, die op een bepaalde plek of gebied voorkomen. En het dus volslagen logisch is dat een meteoroloog van beide verstand heeft.

Als weerman in het NOS-Journaal is zijn opstelling niet anders. Ook dan houdt Gerrit Hiemstra er niet van als er onzin wordt verkocht. Toen er eind vorig jaar door een Duits weerbureau een extreem koude januarimaand werd voorspeld, precies 25 jaar na de laatste Elfstedentocht, reageerde Hiemstra dat er ieder jaar wel iemand opstaat die in november of december al beweert dat we een horrorwinter tegemoet gaan. "En eigenlijk klopt er nooit wat van", aldus Gerrit Hiemstra. En zo ging het ook. De gemiddelde temperatuur was in januari 5,3 graden. En januari eindigde op de twaalfde plaats van warmste wintermaanden sinds 1901.

Onzin: dat is waar Gerrit Hiemstra onvermoeibaar en onverschrokken al jarenlang tegen strijdt. Klimaatverandering en de gevolgen daarvan maakt hij op een aansprekende wijze inzichtelijk voor een breed publiek. Met een tomeloze energie brengt hij de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering over het voetlicht. Hij legt uit. Hij licht toe. En hij spreekt tegen, waar nodig. Alles in begrijpelijke taal, met wetenschap als basis.

Zo communiceert Gerrit Hiemstra. In het NOS-Journaal, maar vooral ook daarbuiten. Als de meeste Nederlanders na het 8-uur Journaal omschakelen naar iets luchtigs, gaat hij nog even door. Op twitter met 80.000 volgers, of ergens anders. Onvermoeibaar en onverschrokken.

En daarom is het de stichting Machiavelli een eer en een genoegen om aan jou, Gerrit Hiemstra de Machiavelliprijs 2021 te overhandigen.